

Jo Thomas

Er was eens een rendier

Halley raakt een belangrijk pakketje kwijt in Zweeds Lapland.
Gelukkig wil de lokale rendierhoeder haar wel een handje helpen.

‘*Fika?* Wilt u *fika?*’ Ik schrik op door de stem die me losrukt uit mijn gedachten. Ik kijk op. Een lange, blonde, jonge vrouw staat naast me, met een strakke blik op haar gezicht. Ze zwaait met een lange tang en klikt de uiteinden tegen elkaar om de ‘f’ van *fika* kracht bij te zetten.

Ze doet het weer.

Klik, klik.

Ik slik moeizaam. Als doorgewinterde reiziger ben ik gewend aan het ontdekken van nieuwe gebruiken. Dat betekent dat ik ook erg voorzichtig ben. Niet alles is altijd precies zoals het klinkt, zoals die ‘volledige lichaamsmassage’ in een salon in Parijs, of de ‘overheerlijke’ cupcakes in een café in Amsterdam.

Ik ga achterover zitten en kijk weg van de pijnlijk ogende tang. Ik vraag me af wat *fika* mogelijk zou kunnen betekenen. Ik ben voorzichtig, maar dat wil niet zeggen dat ik niet in ben voor nieuwe ervaringen. Alleen dit... door die tang krijg ik het vermoeden dat ik de vraag om hier te gaan zitten wel eens verkeerd kan hebben opgevat. Mijn blik gaat naar de groene glazen lampenkappen die een zacht schijnsel werpen over de groen-witte tafelkleden en de rode peper- en zoutpotjes. Ik zit op een zachte, groene imitatieleren bank met een hoge rug, die uitkijkt op de startbaan. Het ziet eruit als een restaurant en het ruikt als een restaurant. Dus hoe zit het met die –

‘*Fika,*’ verstoort ze mijn gedachten. Haar strakke gezichtsuitdrukking verandert plotseling in een brede glimlach, als ze met trots ‘koffie en gebak’ zegt. Ze klikt met haar lange tang langs de rijen gebakjes en cakejes op de eilandbar achter haar.

‘U kunt koffie krijgen,’ wijst ze naar de koffiemachine, die staat te zoemen en te stomen, ‘en taart.’ Ze draait zich om en wijst weer naar de rij gebakjes. ‘*Fika*,’ herhaalt ze trots. ‘Een heel Zweedse traditie. Iedereen maakt tijd voor *fika*. Zowel de baas als het personeel. Zo nemen we even de tijd om te ontspannen, na te denken en van gedachten te wisselen.’

Ik kijk omhoog naar het scherm met de vertrektijden en zoek naar mijn vlucht.

‘Vertraagd,’ verzucht ik.

‘Waar gaat u naartoe?’ vraagt ze.

‘Kiruna,’ zeg ik.

‘O,’ knikt ze, ‘daar gaat het flink sneeuwen. Geheid vertraging, dus. U hebt tijd voor *fika*,’ zegt ze ernstig.

Maar ik wil gewoon gaan. Ik ben alleen maar even dit cafeetje ingedoken om mijn telefoon op te laden, een flesje water te pakken en mijn dagboek bij te werken. Dat doe ik graag zo gauw als ik op een nieuwe plek aankom. Ik ben constant op pad, en het helpt me om bij te houden waar ik ben geweest en wanneer. Ik kijk weer naar het scherm. Ik wil gewoon naar Kiruna, zo ver als je in Zweden maar naar het noorden kunt vliegen, dan naar de stad Tallfors, nog noordelijker, om het hotel op te zoeken, en daarna zo snel mogelijk weer terug naar Stockholm, de veilige stad. Ik voel een golf van frustratie opborrelen. Ik popel om te vertrekken. Maar vertraging is nu eenmaal vertraging, zelfs al is het maar vijfenveertig minuten, en ik kan er niets aan veranderen.

‘Heeft u ook thee?’

‘Thee?’ Ze kijkt alsof haar is gevraagd of ze ook leverpastei serveert. ‘Mmm, eens kijken.’ Ze rommelt wat in een mandje met theezakjes. ‘Ik heb Earl Grey... of groene thee, of kamille.’ Ze kijkt me verwachtingsvol aan. Ik neem de diverse opties in overweging. Geen English breakfast. Dan wordt het toch koffie.

‘In dat geval zou *fika* heerlijk zijn.’ Ik beantwoord haar glimlach, blij dat het in ieder geval niet een of andere Zweedse massage met tangen en hete stenen blijkt te zijn, en ik berust de komende drie kwartier in mijn

gedwongen vliegverbod. Ik ga de tijd gebruiken om mijn reisverslag af te maken en mijn werkmail weg te werken. Het is waarschijnlijk handig om dat nu te doen, voordat ik bij mijn klus in Tallfors aankom.

Ik pak mijn reisdagboek en leg het op de tafel voor me, maar check eerst of er geen etensresten op liggen. Ik sla het open en strijk met mijn hand over de lege bladzijde bijna achterin het boek. Dan haal ik mijn pen uit de penhouder aan de binnenkant van de voorflap, draai de dop eraf en begin te schrijven.

‘Datum: 4 januari 2018. Plaats: Stockholm. Bestemming: Lapland.’

Ik schrijf langzaam, en geniet van het gevoel van de punt van de pen, die over het dikke, crèmekleurige papier beweegt. Ik laat mijn hand op de linkerkant van het open boek rusten. Het is bijna vol, er zijn nog maar twee pagina’s over. Ik blader door de aantekeningen en foto’s van de plekken waar ik ben geweest sinds ik ben begonnen met deze baan: het leveren van waardevolle en bijzondere voorwerpen door heel Europa. Ik denk glimlachend terug aan de reizen die ik de afgelopen twee jaar heb gemaakt naar Sicilië, Sardinië en Zuidwest-Frankrijk, en aan de dingen die ik persoonlijk heb afgeleverd. Een bruidsjurk, een antieke viool die op een veiling was gekocht, en documenten voor een zakenman, die me trakteerde op een zevengangendiner met familie, vrienden en collega’s, voordat ik weer vertrok.

Ik kijk weer naar de resterende bladzijden en ga met mijn duim over de randen. Nog maar twee bladzijden en het boek is vol. Ik zou er wat extra pagina’s aan kunnen toevoegen, of wie weet vind ik nog precies zo’n reisdagboek. Misschien ga ik even rondkijken op het vliegveld. Het is de perfecte reisgenoot, bedenk ik, als ik de koele bladzijde gladstrijk.

‘In Stockholm is het twee graden onder nul.’ Ik pas mijn handschrift aan, zodat het kleiner wordt en ik minder papier verbruik dan met mijn aantekeningen in het begin van het boek. ‘En aan de andere kant van het raam van het vliegveldcafé waar ik zit, maken sneeuwruimers de startbaan schoon. Misschien wel een stuk of twintig. Het zijn net balletdansers, die een perfect ingestudeerde voorstelling opvoeren. Eromheen

stuift de sneeuw op als poedersuiker die over de kerstcakejes wordt gestrooid. Wie zit er nu te wachten op *Het Zwanenmeer* als ik dit heb? Ik teken een smiley en wat sneeuwvlokjes, en stel me het gezicht van mijn man Griff voor als ik hem alle ins en outs van mijn reis vertel. Ik zou willen dat hij hier bij me was om het te zien. Ik maak een foto van de sneeuwruimers, kijk hoe hij geworden is en glimlach weer. Ik zal hem printen en bij in het dagboek plakken als ik thuiskom, als er nog ruimte over is. Ik frons, kijk naar de laatste paar blanco pagina's, strijk opnieuw met mijn hand over het ruwe papier. Het voelt aangenaam vertrouwd. Ik heb altijd al een zwak gehad voor papierwaren. Mijn gouden vulpen was een cadeau van mijn man voor mijn dertigste verjaardag met de boodschap: 'Houd nu eens op met zeggen dat je het wilt gaan doen, en schrijf.' En dit boek - ik streel de pagina opnieuw - dit boek is twee jaar lang mijn trouwe reisgenoot geweest, sinds ik met dit werk ben begonnen.

Ik zet de pen aan mijn lippen en kijk naar de sneeuwruimers. Ik laat me omhullen door het rumoer van het vliegveld, als een stevige omhelzing. Ik hou van vliegvelden. De opwinding, het gebabbel, de verwachting. Iedereen gaat ergens heen. Die constante toestand van beweging geeft zo'n kick: plekken om naartoe te gaan, mensen om te zien. Ik hou er gewoon van. Er glijdt een tevreden glimlach over mijn gezicht, als ik zie hoe de sneeuwruimers gracieus rondjes draaien en daarna op een rij de startbaan verlaten om plaats te maken voor een vertrekkend vliegtuig. Alleen al de aanblik van de vliegtuigen geeft me een blij gevoel van verwachting: nieuwe steden die ik ga zien, nieuwe straten waarin ik me ga verliezen. Ik bekijk de print met wetenswaardigheden van de stad Tallfors, wat 'hoge pijnbomen naast een snelstromende rivier' betekent. Het heeft vijfhonderddrieëntwintig inwoners. Het ligt ongeveer zo noordelijk als je kan komen voordat je de grens naar Noorwegen passeert. Er is een kerk, een levensmiddelenwinkel en een outdoor-kledingzaak, een postkantoor en een hotel, en je kan er allerlei soorten winteractiviteiten ondernemen. Onwillekeurig huiver ik onder mijn grof gebreide wollen sjaal met pompons langs de randen, een kerstcadeau van mijn zus toen

ze hoorde dat dit mijn volgende opdracht was. Nee, als vakantiebestemming zou Tallfors me niet trekken. Ik heb het liefst een uitgebreid aanbod aan winkels, en restaurants, musea en mensen.

Eerlijk gezegd zou ik deze klus normaal gesproken niet hebben aangenomen, maar ik wilde mijn baas, Mansel Knott, een plezier doen, en, nou ja, laten we maar gewoon zeggen dat sms-Sybil van kantoor me liet weten dat als ik de spullen veilig en wel zou afleveren, ik als eerste aan de beurt zou zijn voor de grote klussen: Nieuw-Zeeland, Australië, het Verre Oosten. Helemaal top. Ze heet trouwens Bev, maar we noemen haar sms-Sybil, omdat ze ons voortdurend sms'jes stuurt met 'Vergeet niet om je werkbriefje af te tekenen'. Alsof we dat zouden vergeten. We krijgen niet betaald voordat het is afgetekend. Maar ook, omdat ze er exact zo uitziet en net zo klinkt als Sybil van *Fawlty Towers*.

Grote klussen naar verre bestemmingen... ik slaak een zucht bij het idee. Daar hoop ik al op sinds ik begon bij Wings van deur tot deur koeriersdiensten, wereldwijde specialist in efficiënte, betrouwbare bezorging op maat. Ik moest gewoon mijn tijd afwachten en me bewijzen, en het lijkt erop dat ik dat heb gedaan. Ik heb een onberispelijke staat van dienst, afgezien van die keer dat ik een ras-vlinderhondje met de naam Lady Gaga haar behoefte liet doen bij het benzinstation op de M4, wat uiteindelijk uitliep op een romantische ontmoeting met een Basset-hond. Daarna had ik wel wat uit te leggen. Ik wilde haar alleen maar even haar pootjes laten strekken. In plaats daarvan moest ik het verliefde koppel uit elkaar trekken, en nam ze mij te grazen met de hatelijkheid van een terechtgevozen prima donna, ontstemd omdat haar hondendate werd verstoord. Ik heb nog steeds het litteken als bewijs. Ik laat mijn duim lang mijn kin gaan en de inkeping die daar zit. Sindsdien ben ik niet meer in de buurt van een hond geweest.

Ik wil gewoon het pakket veilig afleveren, de klus aftekenen, en teruggaan naar Stockholm. Ik ben van plan om daar een hele week rond te kijken. En ik loop nog op schema. Ondanks de vroege start en de vertraging, verloopt dit reisje tot nu toe precies zoals ik had gehoopt.

Ik bekijk mijn programma, met de namen van de contactpersonen, adressen en telefoonnummers, dat ik heb geprint en in een plastic mapje in de omslaghoes van mijn reisdagboek heb gedaan. Ik heb natuurlijk ook alle gegevens in mijn telefoon opgeslagen. Ik neem graag dubbele voorzorgsmaatregelen. Ik kijk het vliegveld nog eens rond. Ik kan me geen fijnere, levendiger plek indenken om gestrand te zijn, omringd door mensen die plannen zitten te maken op hun telefoons, en dromen over verdere reizen. De drukte om me heen vervult me opnieuw met voldoening. *Fika* zal geweldig zijn. Ik glimlach en kijk weer naar de pagina voor me, en begin met het beschrijven van *fika*, en wat ik dacht dat het zou inhouden voordat ik ontdekte dat het eigenlijk over gemberkoekjes en amandelcake ging.

‘*Kaffe*,’ zegt mijn serveerster. Ze zet een dampende mok voor me neer.

‘*Tack*,’ zeg ik, want ik heb de vlucht vanaf Heathrow doorgebracht met het doornemen van een Zweeds taalgidstje dat ik had gedownload voordat ik van huis vertrok, wat ik doe bij ieder nieuw land dat ik bezoek.

Ze lacht en overhandigt me een bord, en maakt duidelijk dat ik een keuze moet maken uit de selectie op de bar, waarbij ze met een ondeugende glimlach opnieuw met haar tang klikt. Ik kies een paar cakejes uit, die ze met de tang bijna ceremonieel op mijn bord legt, en ik neem ze mee naar mijn tafel waar mijn kleine, zwarte handbagagekoffertje staat te wachten. Alle mensen om me heen zijn andere reizigers met koffers naast hun stoelen en tafels, als gehoorzame kinderen die samen met de volwassenen gaan dineren.

Ik zet het dienblad neer, ga zitten en zet mijn koffer tegen de tafelpoot. Hij voelt als een vertrouwde vriend. De afgelopen jaren waren we overal samen. Mijn collega’s hebben hem voor me gekocht toen ik stopte met mijn oude baan bij Dionysus Travel, waar ik bijna tien jaar had gewerkt.

Ik nip van de koffie en trek een lelijk gezicht. Hij is sterk en bitter. Ik neem een hap van een van de cakejes, laat de zoetheid op mijn tong rusten, en kom bij van mijn idioot vroege start van vanochtend. Ik veeg net de kruimels weg die in mijn boek zijn beland, als er een elegant

geklede man naar het tafeltje naast me wijst, om te vragen of het vrij is. Ik knik ja, omdat mijn mond vol taart me ervan weerhoudt om antwoord te geven. Hij schuift op de bank rechts van mij. Ik kijk op mijn telefoon en in het stadsgidsje, en begin met het maken van een lijst van de plekken die ik in Stockholm wil gaan zien, waarbij ik nog kleiner schrijf dan daarvoor. Ik houd van het stadsleven, net zoals ik van vliegvelden houd. Ik houd van het geroezemoes van mensen om me heen. Je kent het gezegde wel: in een menigte ben je nooit alleen. Ik kijk achterom naar buiten waar de sneeuwruimers hun kunsten vertonen. Ik weet hoeveel geluk ik heb met deze baan, waardoor ik voortdurend op nieuwe plekken kom. Niet dat ik mijn vorige baan niet leuk vond, maar dit is iets heel anders dan het kantoorgebouw waar ik altijd werkte, echt totaal iets anders dan mijn leven van toen. Ik houd nu van mijn leven. Iedere dag een ander uitzicht vanuit mijn hotelraam. Nieuwe mensen. Nooit tweemaal dezelfde plek of hetzelfde gezicht. Allemaal zijn ze hier in mijn dagboek opgeslagen. Ik glimlach en strijk met mijn hand over het omslag. Ik ben op zo veel plaatsen geweest, maar ik heb er ook nog steeds zo veel niet gezien.

Precies op dat moment begint mijn telefoon enthousiast te zoemen. Het is sms-Sybil van kantoor. 'Er is zojuist een nieuwe opdracht binnengekomen. Zodra je deze hebt afgetekend, kan ik die aan je toewijzen. Het is een grote. Naar een verre bestemming.'

Ik breng de telefoon naar mijn lippen en glimlach. Daarna druk ik het dagboek tegen mijn borst. Ik popel hierover te schrijven. Dan bedenk ik hoe weinig pagina's ik nog maar overheb, en beloof mezelf nogmaals heel klein te gaan schrijven. Ik schuif het van de tafel in het voorvak van mijn koffer, waar het boekje woont.

Ik doe de koffer open en check het pakketje dat ik moet bezorgen wel drie keer. Het ligt er ongeschonden bij, verpakt in een fluwelen doosje met een zilveren versiering. Ik haal het eruit. Ik wil er graag zeker van zijn dat de spullen die aan mijn zorg zijn toevertrouwd in perfecte staat verkeren. Ik doe de strak zittende deksel eraf en gluur erin, alsof ik bij een slapend kind ga kijken. Niet dat ik dat ooit heb hoeven doen, behalve dan die keer

dat ik op mijn neefjes heb gepast. Sara is mijn oudere zus. Ze denkt dat ik een bodyguard nodig heb, net zoals de rest van de familie, onder wie mijn stiefvader en zwager, maar dat is niet zo. Ik red het prima. Ik ben tweeëndertig, mijn hemel. Ik houd zielsveel van ze, maar ze kunnen nogal overbezorgd zijn.

Mijn familie doet alles samen. Als ik in de buurt ben, hebben ze mij ook ingeroosterd, ook al ben ik er de afgelopen twee jaar amper geweest. Niet sinds mijn carrièreswitch. Maar ze begrijpen hoe druk ik het heb. Ik ben altijd overal en nergens, maar ik ben heel gelukkig. We houden contact via onze familie-app. Nu stuur ik ze voor de volledigheid maar even een foto van mijn kopje koffie met taart, en typ ‘Wil je *fika*?’ met een smiley erbij. Mijn neefjes zullen het geweldig vinden.

Dan richt ik mijn aandacht weer op het doosje. Ik doe de deksel er helemaal af, zet het op tafel en kijk naar de twee zilveren trouwringen, glanzend en nieuw. Het werk van een Zweedse designer die in Londen woont, bij wie ik ze gisteren heb opgehaald. Ze zijn handgemaakt en gegraveerd. Aarzelend pak ik er eentje op. Aan de binnenkant staat ‘Ik houd voor altijd van je, mijn liefste Pru’ geschreven. Met prikkende ogen herinner ik me hoe het voelde om die gelofte af te leggen, en die te menen. Onverwachts word ik overspoeld met blijdschap voor dit stel, dat elkaar heeft gevonden, net zoals Griff en ik.

Ik denk terug aan hoe Griff me een aanzoek deed, slechts zes maanden nadat we elkaar hadden ontmoet. Hij werd uitgezonden naar een missiegebied en nam me mee naar onze favoriete pizzeria. Na de pizza en het knoflookbrood, voor het ijs en de tiramisu, hoorde ik ons lievelingsnummer uit de luidspreker van het restaurant komen, waarop Griff tussen de tafeltjes op een knie neerzank en me ten huwelijk vroeg. Het hele restaurant juichte toen ik stralend ja zei. Op de terugweg van het restaurant gingen we bij mijn moeder langs. De hele familie kwam langs om het nieuws te horen en er een prosecco op te drinken. Ik heb genoten van die heerlijke warme juniavond.

Ik snuif en glimlach, en stop de ring voorzichtig weer terug in het

doosje waar hij thuishoort, naast zijn wederhelft. Dan doe ik het doosje weer in mijn koffer en rits die dicht.

‘Als je alleen reist, zal ik dan nog een *fika* voor je bestellen?’ zegt de man rechts van me met een zwaar accent, misschien Zuid-Frans, en hij buigt zich naar me over. ‘Of wil je misschien, als mijn lift arriveert’, hij checkt zijn telefoon, ‘een rondleiding door de stad?’ Dit gebeurt af en toe, maar ik word er nog steeds door verrast. ‘Alleenreizend’ moet haast op mijn voorhoofd getatoeëerd staan. Maar ik dof me echt niet op als ik op reis ga, zeker niet voor deze trip, met mijn enorme pufferjack en uiterst praktische laarzen.

‘Getrouwd,’ zeg ik met een geforceerd glimlachje en ik houd mijn ringvinger omhoog om het hem te laten zien, precies op het moment dat mijn vlucht wordt omgeroepen. ‘Maar bedankt dat u het vraagt,’ voeg ik er keurig aan toe, ook al voel ik me vanbinnen eigenlijk van mijn stuk gebracht. Maar mijn trouwring heeft blijkbaar geholpen, want hij knikt, teleurgesteld en met een vriendelijke glimlach.

‘Hij boft maar,’ zegt hij beleefd.

Nog meer van mijn stuk gebracht strijk ik met mijn hand over mijn glanzende, kortgeknipte haar, draai me weer in de richting van mijn koffer, en stoot ermee tegen de zijne.

Ik weet niet waarom ik geen complimenten kan ontvangen, maar ik moet er altijd van blozen. Ik grijp naar mijn koffer, probeer niet over mijn eigen onhandigheid in te zitten en neem beschaamd afscheid van de knappe Fransman, die me nog steeds glimlachend aankijkt. Ik draai me snel om en loop naar terminal vijf en de security check, terwijl ik mijn telefoon met mijn boardingpass erop uit mijn handtas haal. Ik draag altijd een klein heuptasje met mijn telefoon, paspoort en portemonnee erin voor het geval dat - God beware me - ik ooit zou worden gescheiden van mijn koffer. Maar dat zal nooit gebeuren. Ik houd hem constant nauwlettend in de gaten. Het gaat om mijn werk.